

PELS RIJCKEN

Voorzieningenrechter Rechtbank Den Haag

Zitting van 8 november 2021, 11:00 uur

Zaaknummer/rolnummer C/09/618899 KG ZA 21-943

De Staat der Nederlanden c.s. / Stichting Viruswaarheid.nl c.s.

Pleitnota van mrs. K. Teuben en M.L. Batting

1 Inleiding

- 1.1 Nederland is nog niet uit de coronacrisis. Het aantal SARS-CoV-2-infecties en COVID-19-gerelateerde ziekenhuisopnames neemt de laatste tijd weer snel toe. In de komende maanden zal de infectiedruk naar verwachting nog verder toenemen. Gelukkig zijn veel mensen al gevaccineerd en daardoor goed beschermd tegen COVID-19. Tijdens de laatste persconferentie heeft het kabinet mensen die nog niet zijn gevaccineerd opgeroepen om zich te laten informeren en te laten vaccineren.
- 1.2 Uit de dagvaarding blijkt dat eisers willen dat de vaccinatiecampagne wordt gestaakt. Zij komen in dit kort geding echter niet rechtstreeks op tegen de vaccinatiecampagne, maar richten zich tot het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (hierna ook: CBG) en tot de Gezondheidsraad en een aantal van zijn individuele leden. Kort samengevat willen eisers dat deze partijen wordt bevolen de handelsvergunningen voor producenten van vaccins te schorsen, respectievelijk een aantal adviezen inzake COVID-19 in te trekken. Dan zou de Staat geen andere keus meer hebben dan de vaccinatiecampagne te beëindigen.
- 1.3 Hierna zal ik nader toelichten dat het CBG niet bevoegd is om de handelsvergunningen te schorsen en dat de adviezen van de Gezondheidsraad niet onrechtmatig zijn. Eerst echter sta ik stil bij de keuze van eisers om een aantal individuele leden van de Gezondheidsraad persoonlijk in rechte te betrekken.

2 De individuele leden van de Gezondheidsraad

- 2.1 Al geruime tijd worden leden van de Gezondheidsraad verdacht gemaakt in filmpjes en internetberichten van Viruswaarheid. Hun onafhankelijkheid wordt in twijfel getrokken en zij worden beschuldigd van het plegen van misdrijven tegen de menselijkheid.

Daarbij worden hun namen, foto's en functies getoond.

- 2.2 Dit gebeurde bijvoorbeeld in een filmpje op Facebook van 11 maart 2021.¹ Daarin werden namen en foto's van verschillende leden van de Gezondheidsraad (en soms van hun partners) getoond en werd vervolgens gesteld dat deze leden niet onafhankelijk zouden zijn, simpelweg omdat men ooit met elkaar heeft samengewerkt of ooit de overheid heeft geadviseerd.
- 2.3 Ook op een "persconferentie" van Viruswaarheid van 7 september 2021 toonde de heer Pols namen, foto's, functies en soms zelfs contactgegevens van de leden. Daarna betoogde hij dat de leden hebben gelogen en bedrogen, dat hun adviezen de basis vormen voor misdadige medische experimenten op de bevolking en dat zij daarmee de afbraak van de rechtsstaat legitimeren. Er zou zelfs sprake zijn van een systematische aanval op de bevolking, waarover klachten zullen worden ingediend bij het Internationaal Strafhof.²

Mogelijk is dit intussen gebeurd: in een filmpje van 14 oktober 2021³ kondigt de heer Engel, staand voor het gebouw van het Internationaal Strafhof, aan dat een klacht wordt ingediend die "is gebaseerd op ons kort geding tegenover de Gezondheidsraad en de aangifte tegen het CBG". Daarna wordt een verklaring van overlevenden van de Holocaust voorgelezen en wordt een enveloppe bezorgd bij het Internationaal Strafhof.

- 2.4 Deze aanpak past in de algemene strategie van Viruswaarheid. Men lijkt – kennelijk vanwege het gebrek aan succes in de gevoerde procedures – steeds minder gericht op het aanspreken van de verantwoordelijke instellingen op hun adviezen, beleid of besluiten, en steeds meer op de personen die bij deze instellingen hun werk doen. Als Viruswaarheid ongelijk krijgt in procedures over de coronamaatregelen en de vaccinatiecampagne, wordt er vervolgens aangifte gedaan tegen de rechters en raadsheren die de uitspraken hebben gewezen.⁴ Als Viruswaarheid het niet eens is met de toelating van de vaccins en met de adviezen van de Gezondheidsraad, wordt er aangifte gedaan tegen het CBG en worden leden van de tijdelijke Commissie Medische aspecten COVID-19 persoonlijk gedagvaard. Kennelijk wil Viruswaarheid hen op deze manier persoonlijk onder druk zetten en afschrikken. Dat blijkt bijvoorbeeld ook uit de sommatiebrief die voorafgaand aan dit kort geding aan de leden is gestuurd, met daarin de aankondiging dat sprake is van "misdrijven" die "niet verjaren" en dat "de situatie in de nabije of verdere toekomst drastisch [kan] wijzigen".⁵

- 2.5 Het spreekt voor zich dat deze handelwijze uiterst onwenselijk is. De leden van de Gezondheidsraad zetten zich, tegen een bescheiden vergoeding, in voor de publieke zaak. Het is van groot belang dat zij (maar natuurlijk ook de andere personen tegen

¹ Zie <https://www.facebook.com/rik.ketik.5602/videos/435621147695541>, vanaf 04:30 minuten.

² Zie <https://youtu.be/sclZsxthVFY>, vanaf 14:37 minuten.

³ Zie <https://youtu.be/Xe8F7bGibBI>.

⁴ Zie <https://viruswaarheid.nl/download-aangiftes-willem-engel/>.

⁵ Zie productie 15 bij dagvaarding.

wie Viruswaarheid zich in haar uitingen richt) hun werkzaamheden kunnen uitvoeren zonder te hoeven vrezen voor allerlei aansprakelijkstellingen, procedures of hetzes op *social media* die tegen hen als privépersoon zijn gericht (en soms zelfs tegen hun naasten). Voor het doel dat eisers stellen te willen bereiken is dat ook helemaal niet nodig. Natuurlijk hebben eisers het recht om een debat te voeren over het coronabeleid van de Staat en daarmee samenhangende vragen. Maar daarvoor moeten zij zich wel richten tot de Staat en niet tot individuele medewerkers of commissieleden.

- 2.6 Ik wil u graag vragen om in de motivering van het vonnis hieraan aandacht te besteden en uitdrukkelijk uit te spreken dat de leden niet persoonlijk kunnen worden gedagvaard voor adviezen die uit naam van de Gezondheidsraad zijn uitgebracht en niet via een kort geding als dit kunnen worden gedwongen om persoonlijk hun steun aan eenmaal uitgebrachte adviezen te herroepen. Een duidelijk signaal op dit punt is van groot belang, niet alleen voor de leden van de Gezondheidsraad die in deze zaak zijn gedagvaard, maar ook voor leden en medewerkers van andere (advies)organen van de Staat.

3 De adviezen van de Gezondheidsraad komen op zorgvuldige wijze tot stand en zijn niet onrechtmatig

- 3.1 De Gezondheidsraad is een wetenschappelijk adviesorgaan van de Staat. Op grond van art. 22 van de Gezondheidswet heeft de Gezondheidsraad tot taak om de ministers en de Staten-Generaal "*voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek door middel van het uitbrengen van rapporten*". De Gezondheidsraad kan aan deze voorlichting een wetenschappelijk raadgevend oordeel verbinden. Maar het is niet de taak van de Gezondheidsraad om de uiteindelijke politieke keuzes te maken. Die verantwoordelijkheid rust bij regering en parlement.
- 3.2 De adviezen die de Gezondheidsraad uitbrengt, worden opgesteld door multidisciplinaire commissies en komen via een zorgvuldige procedure tot stand. Deze procedure kent diverse waarborgen. Om te kunnen worden benoemd in een commissie, moeten de leden van de Gezondheidsraad belangenverklaringen afleggen. Deze verklaringen worden door het bestuur getoetst en worden tijdens de eerste commissievergadering besproken. Als (de schijn van) een belangenconflict kan optreden, mag een lid niet worden benoemd of niet meedoen aan de beraadslagingen over het onderwerp waarbij hij of zij belang heeft.
- 3.3 In elk advies wordt toegelicht welke onderzoeksvraag is beantwoord, welke wetenschappelijke methodologie is gehanteerd en op welke wetenschappelijke gegevens de beoordeling is gebaseerd. Een onafhankelijke beraadsgroep beoordeelt of het onderzoek goed is gedaan, goed is geïnterpreteerd en goed is verwerkt. Bij dit

- alles streeft de Gezondheidsraad naar transparantie: de lopende adviesvragen, afgeronde adviezen en belangenverklaringen worden tijdig op de website gepubliceerd.
- 3.4 Eisers betogen in dit kort geding niettemin dat een aantal adviezen van de Gezondheidsraad inzake COVID-19 niet aan de daaraan te stellen wetenschappelijke eisen zouden voldoen. Hun belangrijkste verwijt is dat de adviezen onrechtmatig zouden zijn omdat niet is voldaan aan het beoordelingskader voor vaccins van de Gezondheidsraad.
- 3.5 Voorop moet worden gesteld dat het niet aan de rechter is om zijn eigen oordeel in de plaats te stellen voor het wetenschappelijke oordeel van de Gezondheidsraad. Laat staan dat de rechter een wetenschappelijk adviesorgaan, of zelfs individuele deskundigen, kan bevelen adviezen in te trekken of te herzien. Een juridische procedure – en zeker een kort geding – is niet de plaats voor het voeren van een debat over de inhoud van wetenschappelijke adviezen.
- 3.6 Daar komt nog bij dat de verwijten van eisers niet opgaan. Kennelijk menen zij dat het beoordelingskader een limitatieve lijst van absolute vereisten bevat. Zo zwart-wit is het beoordelingskader echter niet. De criteria vormen een kader voor de weging van de beschikbare wetenschappelijke kennis. Dat is een complexe afweging. Daarbij moet bijvoorbeeld rekening worden gehouden met het maximaliseren van de (gezondheids)winst enerzijds, en met een rechtvaardige verdeling van de zorg anderzijds. En in een crisissituatie zoals de COVID-19-pandemie spelen ook inschattingen van risico's en overwegingen van voorzorg een belangrijke rol, terwijl over sommige andere aspecten – zoals kosteneffectiviteit of de prioritering ten opzichte van andere ziekten – juist geen advies wordt gevraagd.
- 3.7 Niet alle betwiste adviezen gaan over de opname van vaccins in de vaccinatieprogramma's. In de adviezen van de tijdelijke Commissie Medische aspecten COVID-19 die daar wel over gaan, is het beoordelingskader steeds toegepast en is uitgegaan van het primair geadviseerde doel om ernstige ziekte en sterfte door COVID-19 te voorkomen. Daarbij heeft de commissie zich steeds gebaseerd op de laatste wetenschappelijke gegevens en inzichten. Op basis van een weging van al deze gegevens en argumenten is de commissie tot het oordeel gekomen – en heeft zij tot het oordeel kunnen komen – dat de vaccins werkzaam en voldoende veilig zijn, en dat de gezondheidswinst die wordt bereikt door het voorkomen van ernstige ziekte- en sterftegevallen opweegt tegen de geringe risico's op bijwerkingen.
- 3.8 Er is dus geen sprake van onjuiste – laat staan van onrechtmatige – adviezen van de Gezondheidsraad.

4 Het CBG is niet bevoegd tot schorsing van de handelsvergunningen

- 4.1 Via deze procedure proberen eisers te bereiken dat de handelsvergunningen voor de COVID-19 vaccins worden geschorst. Zoals de Staat in de conclusie van antwoord en in de brief aan eisers van 27 september jl. heeft toegelicht, zijn de handelsvergunningen verleend door de Europese Commissie via de zogenoemde gecentraliseerde procedure en kunnen zij daarom ook alleen door de Europese Commissie worden geschorst.
- 4.2 Eisers lijken dit te onderkennen: zij vorderen niet dat het CBG de handelsvergunning schorst, maar dat het CBG *bewerkstelligt* dat de handelsvergunningen worden geschorst. Dat gaat echter niet op. Bij gebrek aan een formele bevoegdheid om te beslissen over de schorsing, kan het CBG ook niet verplicht worden te bewerkstelligen dat de vergunningen worden geschorst.

5 Conclusie

Tot niet-ontvankelijkverklaring van eisers, althans tot afwijzing van de vorderingen.

behandeld door
correspondentie
telefoon
fax
e-mail
zaaknr

K. Teuben, M.L. Batting en R. de Graaff

